

УДК: 327(497.11)
Примљено: 13. новембар 2008.
Прихваћено: 15. децембар 2008.
Оригинални научни рад

Српска политичка мисао
број 4/2008.
год. 15. vol. 22.
стр. 101-126.

Зоран Петровић Пироћанац
Институт за политичке студије, Београд

ПРОЛЕГОМЕНА: ТЕЗЕ О СРБИЈИ И СРПСКОЈ СТРАТЕГИЈИ

1. Од краја новембра 1995, Србији је, дејтонским споразумом, озваничен статус који су Немачка и Јапан стекле 1945. године. Мадлен Олбрајт је 1998 саопштила да је *«Клинтонова администрација прогласила нову врсту 'ограниченог суверенитета' за Србију, оправдавајући интервенцију страних сила у унутрашње послове досад суверене државе»*. Бушова администрација наставља ту политику. А свако ко познаје механизме гломазних глобалних геополитичких стратегија, попут америчких, добро зна да ни долазећа америчка администрација неће променити у српску корист погубне радове на новој геополитичкој архитектури и геометрији Југоистока Европе.

2. Геополитичарима и политичарима често измичу у анализама критеријуми важних извора државне моћи: број становника, образовање, природна богатства, економски развој, социјална кохезија, политичка стабилност, војна моћ, идеолошка привлачност, дипломатски савези и техничка достигнућа. Посебно је важно ове параметре непрестано имати на уму у сваком промишљању српских геополитичких перспектива. И летимичан поглед на Србију говори нам уверљиво да је земља у историјском ковитлацу већ две деценије и да и даље не успева да се отргне овом политичком, војном, али и културном, ћорсокаку, и уочљивој ентропији.

3. Обарање Милошевићевог режима 2000. године није донело Србији социјално и политичко смирење и стабиловање. Бриге су, на против, мултипликоване. Њена привреда није оживљена, већ се у читавој деценији додатно умртвљује, са очитом тенденцијом да у потпуности постане нова жртва процеса планетарне децентрализације економија и пауперизовања читавог становништва..

Међународна заједница замазивала је очи Србији понижавајућим поклонима у виду контејнера за градску хигијену, половним, и по неким новим аутобусима. Успут је предузимано све да нови алави министри и влада (толико својствени за светранзицијске прилике) учине све да оно мало профитабилних фабрика (попут цемента, фабрика дувана, и наменске индустрије) или распродају, или спрече да даље производе било шта што може да се извози.

4. Амалгам титоидних стаљиниста, мафије и фингираних демократа не смета међународној заједници. По дипломатским пријемима у Београду годинама врви од људи са скорашњих листа забрана путовања на Запад. То је понижавајуће шамарање и ругање грађанима, акт непријатељства према грађанима Србије.

5. Србија је раскомадана у геополитичком, војном, културном, географском и цивилизацијском смислу. Да схвати заувек да мора да буде Мала Србија. Србија је банкротирала. Њено дугогодишње срљање у суицидалне потезе нео-стаљинистичког вођства, било је додатна помоћ за креаторе нове европске безбедносне архитектуре.

6. Велики научник, Др Живадин Јовичић, говорио је “да је балканска геопозиција изузетна предност Југославије, али претпоставља стабилну државу и одважну политику”. Српска политичка класа већ деценијама није изборила нити стабилну државу, а још мање одважну политику. Ретко која политичка класа у овом региону има тако катастрофални историјски салдо као српска. Она је манифестовала деценијска политичка несналажења, стратегијске неодлучности, недостатак геополитичких визија. Неокомунистичка врхушка је за доминантни елемент имала поповање једне штећинске секте, партије- ЈУЛ. Географија и политички прагматизам потпуно су игнорисани, *на се тако годинама падало у геостратегијски бездан, да би се на крају Срби нашли потпуно стратегијски и војно опкољени, у вишеструком непријатељском прстену, без икаквог поузданог савезника, чак ни кандидата за савезника, на видуку.*

7. Српски салдо је више него трагичан. На комунистичку историјску кривицу данас се лагано надграђује неспособност назови реформатора нове власти. Наше међусобно трвење се наставаља, уз индиферентно посматрање међународне заједнице. *Србија воли амбис*, ако је судити по томе кога увек пусти да заседне на власт. У ваздуху Србије осећа се поново онај препознатљив наговештај нових потреса, можда још жешћих него 2000. Куљајуће незадовољство народа, уз пословичну индиферентност и емотивну тупост власти према упозорењима грађана, могли би још једном да

изроде снажне сукобе. После 5. октобра 2000, јавност је очекивала да се експресно извучемо из историјског ћорсокака, што је, наравно, немогуће, јер је *фактор време* у међународним односима, као и у грађењу успешних геостратегијских визија, изузетно важан. Ми говоримо о *тоталној стратегији*, коју француски стратег, генерал *Бофр*, лоцира „на врху пирамиде стратегија изнад које потом долази политика.“¹⁾

8. У економски разрованој, социјално ојађеној, културно дотученој и цивилизацијски запуштеној Србији треба саставити сломљене кости и кошчице српског тела и остварити успешну и физичку и духовну обнову. Политичка класа Србије, а посебно креатори нове спољне политике, прионули су на посао уз велико свеопште кашњење Србије за светом.²⁾

Геостратегијска нова концепција треба да урачуна огромно кашњење за светом. Свет је у пост-капитализму, у информатичкој револуцији која и даље цвета и разгранав се у невероватним правцима. Свет већ користи не-летална оружја, изменио је филозофију рата. Свет гради тзв. *knowledge society*, *друштво знања*, у коме је оно доминантна категорија друштва, есенцијални друштвени ресурс.

Србија ће се у догледно време, без обзира на обећања, стратегијски сматрати *фактором нестабилности региона*. У транзиционој, хаотичној и профитерској атмосфери, морамо озбиљно да размишљамо о грађењу чврсте геополитичке стратегије.

9. САД су, мада још даљи него Русија, неприкосновени фактор и балканских геополитичких прекрајања. Нова европска безбедносна архитектура, то су Американци. Остали су испомоћ, претежно дисциплиновани извршитељи, евентуално пипалице за mine, попут Француза 11 јуна 1999, када су испред Американца улазили из Македоније на Космет. Ма колико непопуларни били, уз безброј реалних замерки стратегијском понашању моћне Америке, може им се, и даље се осећају инепобедивима. Нарочито им Срби ништа не могу.

На Космету не можемо да замислимо трајни мир док се не удовољи Американцима, али и Албанцима, који су нас демограф-

1) Видети: Andre Beaufre, *Introduction à la stratégie*, Economica, Paris, 1985.

2) Важна напомена је моје неслагавање са једним опасним клишеом који се потура јавности. Политичари у Србији уверавају нас да је пакао који смо прошли почео доласком Милошевића. То стање је већ трајало пре њега, у време Стамболића, који је инаугурисао отровни експеримент Милошевић. Пакао за Србе и све народе у Србији траје већ пуних 56 година, од када је једна секта, КПЈ, уз помоћ НКВД, почела да уништава народ и намеће идеологију страну нашој култури и цивилизацији- стаљинистичку диктатуру.

ским притисцима тако ефикасно историјски победили. Тај наука такође мора да се појми до краја, и да се на тој новој горкој историјској пилули гради опамећена и знатно интелигентнија стратегија будућности српске државе. Истовремено, већ сада треба осмишљавати стратегију повратка отетих ресурса, дакле око 80% свих ресурса Србије који се налазе на тлу Космета.

10. Немачка је апсолутни стратегијски приоритет, ма колико су Срби традиционално склонији Русији, или Француској. Технолошки, привредно, стратегијски, Немачка је права српска мама - и тата. Највеће користи Србија може да има од искрених веза са Немцима. Најправеднији историјски партнер Срба, без обзира на ратне периоде, јесу Немци. А они већ итекако дубоко привредно сарађују и са Русима, од којих добијају готово половину својих потреба у гасу, на пример.

Најмоћнија европска држава, најближи амерички партнер и савезник, Немачка, радо би и искрено сарађивала са озбиљном српском државом. Кажемо српском, а не југословенском, јер су немачки стратези свакако били изненађени што Срби свих ратних година заправо уопште нису радили на оснивању сопствене државе, већ су подлегли једној опасној стаљинистичкој секти. Сада долази време да се поправља утисак.³⁾ Нужно је српско усредсређивање на грађење што чвршћих веза са Немачком, у чију *“Јужну капију”* Србија спада и сада, као и пре сто година.

11. Дунав је река Трећег миленијума, економска жила куцавица Европе која се рађа. Српска деоница од око 577км дунавског тока захтева стабилну и дисциплиновану, вредну Србију. Ратови на экс-југословенском простору су ратови за Дунав, а све остало су периферни сукоби, како би се стигло до Дунава.⁴⁾

Београд је средокраћа пута од Северног мора до Црноморског басена и Каспијског басена. Све паметно што стратегијски Србија треба да одигра у годинама пред нама, врти се око Дунава. Београдска лука биће средиште Европе, у Београду ће се лоцирати многе светске банке, много тога вртеће се око Београда. И *“Бондстил”* је на Цвијићевој линији искључиво због Дунава и Београда. Српска шанса је да се из тога извуче максимум, јер се отварају перспективе да се Србија извуче из економски некорисне зоне Европе, у коју је гурнута још у време владавине Ивана Стамболића. Дунав

3) Гутајући, прагматично, чак и чињеницу да су нас и они гађали уранијумским бомбама1999.

4) Центар *“Југоисток”* у дужем временском периоду упорно детерминише српску геостратегијску оријентацију на Дунав, а не на Јадран.

је историјска шанса Србије, између најближих будућих савезница, Немачке и Турске.

12. Планета се *убрзава*,⁵⁾ мењају се из темеља поимање *времена*, улога *људске интелигенције*, експлозија информатичке ере је несмањена. Ко се у Србији бави појмом *«ноосфере»* (*ноос* - сазнање, интелигенција - гр.) која убрзано мења човекову *биосферу*? Српска такозвана елита чак у свом појмовном апарату нема гро ових феномена, нити о њима држава организовано промишља.

Уместо тога, и у овом часу је на сцени, упркос наоко покушајима од октобра 2000, супротност решењу. Србија је у канцама *тврдоглаве конзервације и дивљег либерализма*. Србија вапије за *методолошком обновом сопствене историје*.⁶⁾ Већ је несношљив степен *догматизовања* српске историје, који као огроман тег о врату виси и даље над главама живућих, а и још нерођених генерација. Политичка класа не схвата довољно ни поразну слику о Србији на светској геополитичкој и цивилизацијској мапи.

КОСОВО, ДОКТРИНА СУКОБА НИСКОГ ИНТЕНЗИТЕТА И ДИСЦИПЛИНОВАЊЕ ТРЕЋЕГ СВЕТА ЕВРОПЕ

Ратом у Заливу 1990 - 91, САД су успеле да за неколико година одложе ремећење стратегијске равнотеже на Блиском Истоку, очувају изворишта нафте за сопствену експлоатацију, уз штедњу сопствене нафте.⁷⁾

Водећи амерички стратеги су у марту 1992. озваничили историјски стратегијски документ, познат као *Defense Planning Guidan-*

5) Видети: Paul Virilio: «Треба да се озбиљно запитамо о убрзању историјске реалности. Не само о Историји, већ и о самом појму њене реалности у доба *Брзине, брзине таласа електромагнетног спектра*, који ће ускоро завладати светом, захваљујући *кибернетичкој синхронизацији*, тај кибер-свет сведен на ништа, или готово ништа, темпоралном компресијом раздаљина и задржавања (кашњења, одлагања). У ствари, XXI век мораће да изуме по било коју цену *политичку економију брзине*, која би била пандан овој политичкој економији богатства, плода страственог рада физиократа, попут Франсоа Кенеа и других. Очување демократије је по тој цени.» In: *Stratégie de la déception - Стратегија опсене*

6) Како каже угледни историчар у дијаспори: «Свет се данас овако класификује: *Америка је пост-модерно друштво, Европа је транс-модерно, а Србија-пред-модерно.*»

7) Кад год чинимо било који потез као држава, знајмо да је велика геополитичка лисица *Збигњев Бжежински*, већ одавно дефинисао, амерички јасно, америчке геополитичке циљеве. А они увек имају утицаја на све друге, па и на Србе. Каже Бжежински: *„Три велика геополитичка императива су овако резимирана: избећи сударе међу вазалима и држати их у стању зависности која оправдава њихову безбедност; неговати послушност заштићених субјеката; спречавати варваре да формирају офанзивне савезе“.*

се, *Водич Планирања Одбране*, у коме су поставили спољнополитичке приоритете, за чије остварење су спремни и да ратују. Један од њих је био *“спречавање империјализације Русије”*, које се састоји у *неутралисању Русије и њеног утицаја на Блиском Истоку, у Црноморском басену и на Балкану*.

Изгледало је тада да је више него наивна, чак и болесна, тврдња да су Руси у догледној будућности у стању то да остваре. Они наредних деценија, једнодушно су сматрали експерти, неће бити технолошки и економски фактор планете, попут Запада. Њихов плафон је, тврдили су, војна технологија и војна моћ.

Потом су Американци кренули у спуштање ка Медитерану, и, по први пут, се завукли у Балкан. То је еманација чврсте стратегијске намере да остану водећа сила планете, пошто су Руси тада привремено испали из те трке. Постојала је у то време процена да ће ЕЕЗ (Дванаесторица) бити претворена у „тврђаву Европу“, која ће САД и Јапану онемогућити приступ Великом Тржишту. Зато Американци и крећу ка Балкану, а њихови бродови стижу до Јадрана. У региону је Југославија, по привредној и политичкој организацији друштва убедљиво најближа европској интеграцији, па је тиме представљала за Американце потенцијалну тачку дестабилизовања Европе, ново стратегијско бојно поље у невидљивм сукобу са Европом на раскршћу миленијума.

Тадашње начелне изјаве да су за целовиту Југославију, биле су пука дипломатска рутина. То је била *индиректна стратегија* великих сила, која подразумева *да су велики ратови онемогућени за догледно време, али да они мали, локални, морају да трају, да се потхрањују, били политички, или прави*. Американцима су биле потребне тињајуће ватрице на Балкану, а анархични менталитет Срба олакшавао је стратегијским аналитичарима креирање сценарија. Када су у све унели и албански проблем, Срби су изронили у фактор геополитичког шаха овог дела Европе.

И у 2008, Американци исказују стратегијску заинтересованост за наш простор. У новије време, и Руси се полако појављују на овој стратегијској сцени.⁸⁾

Средином Деведесетих, преко вуковарских ада на Дунаву, које су Хрвати добили после свог отцепљења од Југославије, док

8) Американце и Русе овде је први „нањушио“ др Анте Цилига, бивши хрватски комуниста и велики националиста, борац за независну Хрватску. По мени један од највећих политичких лисица на нашим просторима у XX веку, видовито је написао Седамдесетих: „У трећем светском рату, ако човјечанство буд еимало несрећу да га доживи, Босна може постати одлучујуће подручје за излаз Руса на Средоземно море, или Америкаца на Дунав, друга Кореја и нешто више“.

су Срби гледали пут Косова, Американци су испунили пророчанство ингениозног Анте Цилиге - по први пут у историји су избили на Дунав, и ту ће у догледној будућности и остати.

Још од 1990 се ради на *довршавању стратегијског учвршћивања америчке позиције, војним припремним радовима на «јужном српском фронту - Косову, трбуху Србије»* (М. Радовановић). То је и део америчке *grand strategy*. Космет спада у део артикулисања *Водича за планирање одбране (Defense Planning Guidance)* и *Националне војне стратегије (National Military Strategy)*.⁹⁾

По *Водичу*, Американци су по први пут господари стратегијске светске сцене, и диктирају свету на одлучујући начин. А њихова представа света фокусира се на зоне Блиског Истока, Еуразије и Европе. Такав редослед није промењен ни у 2008. години.

За наш простор овај концепт значи стварање *нове безбедносне архитектуре и геометрије Југоистока Европе*, у којој је Србији намењена мучна позиција *економски некорисне зоне Европе*. Стога није било за чуђење вашингтонско глуво и слепо форсирање војних припрема за Космет, још од 1990. Подршка косовским Албанцима била је готово отворена свих ових година.¹⁰⁾

За протеклих пола века, Вашингтон је потрошио на одржавање перформанси свог војног естаблишмента близу 20 билиона долара.¹¹⁾ Америка, захваљујући овим монстер-буџетима и може да примењује *амерички начин војевања (American Way of War)*. Он подразумева дуги припремни период нагомилавања снага, технике и људства, и удар тек када поуздана процена потврђује да после њиховог удара неће бити значајног одговора непријатеља, обзиром да је сравњен са земљом. Значајно је да амерички ратни колеџи, као и елитне школе војног командовања, своју доктрину све више

9) *DPG* је објављен марта 1992, на 46 страница. Тадашњи подсекретар Пол Волфовиц био је на челу тима за планирање глобалне стратегије и нове светске безбедносне архитектуре. Тим је припремио, формулисао, координисао и применио моделе циљева, начина и средстава за ово промовисање америчких националних интереса. Овога се стратегијски лидершип САД држи и данас.

10) Током Деведесетих, чак су и америчке ТВ станице, попут CBS-а, „покривале“ активности шиптарске гериле. Снимали су репортаже пратећи конвоје на коњима, преко албанских врлети, на српску територију. Коњи су носили наоружање и годинама је и тако припреман и снабдеван српски јужни фронт. Вашингтон није био против независности никада.

11) Џон Д. Стајнбрунер из „Брукингса“ је средином Деведесетих тим поводом написао: „Ни једна постојећа војна сила не може да оправда степен спремности који ми настојимо да аочувамо. Наш званични годишњи одбрамбени буџет је пет пута већи од било које друге земље, и већи од комбиноваих буџета свих већих земаља са којима формално нисмо у савезништву, и са њима бисмо, разумљиво, могли да дођемо у сукоб. Комбиновани званични буџети одбране Русије, Кине, Ирана, Ирака, Сирије, Либије, Индије и Северне Кореје, на пример, износе 20% америчког.“

усмеравају ка Трећем свету, после пада Берлинског зида. Америчка безбедносна стратегија све више пажње посвећује те области „*које карактеришу нестабилност, често анархија, немогућност институционалног владања на западни начин, економско назадовање, еколошко погоршавање, итд.*“

У том одавно најављиваном *модификовању стратегије према Трећем свету*, Американци су и видели да ће уместо великих ратних сукоба, све више долазити до *«офанзивних и дефанзивних мисија»* америчке армије.¹²⁾ Зато су и одређене доминантне гране будуће америчке армије: снаге за специјалне операције, војна полиција, војна обавештајна служба, авијација, артиљерија и ваздушна одбрана.

Овом концепту *сукоба ниског интензитета (Low Intensity Conflict - LIC)*, Американци су на многе начине давали практичну, огледну димензију на екс-југословенском простору у протеклих готово две деценије. А концепт подразумева и одлучну подршку чланица Алијансе.

Не треба пренебрегавати да је снага њиховог удара огромна. Њихови буџети, наоружање, технологија, имају моћ да разоре и знатно већа подручја но што је традиционално недисциплиновани овдашњи простор. Исто тако, КФОР ће у 2008. сачувати својих 16. 500 војника (плус 7. 000 у Бондстилу). Те снаге лагано испаравају.¹³⁾

Сматрам такође да је Русија чак у позицији неке врсте *новоизрањајућег вође Покрета несврстаности* док доживљава сопствену ренесансу са енергетском кризом.

Србија је на геополитичком плану управо у „сибирској дилеми усред Балкана“.

А геополитолози имају задатак да озбиљно разматрају стратегијске, политичке, дипломатске, па и културне и цивилизацијске елементе, који чине обавезне делове нове *безбедносне аритметике и геометрије архитектуре региона*, али и савременог света.

Тек уз бројне параметре, уз *мултидисциплинарни приступ, уз истраживања системско - друштвених елемената*, можемо да назремо вероватну будућност, да конструишемо *геополитичке сце-*

12) Офанзивне мисије су: хуманитарна и еколошка помоћ и интервенције, удари раид кажњавања непријатеља, или зарад јачања међународних акција, као и традиционалне специјалне операције. Оне подразумевају и контролу имиграције, антитероризам, заштиту снага за време еколошких и хуманитарних мисија, као и стратегијску одбрану против оружја масовног уништавања.

13) Тако сматрају и француски војни аутори. Видети: Olivier Kempf, «Chronique de l'OTAN (nov. 2006 - août 2007),» *Défense Nationale*, novembre 2007.

нарије за регион Југоисточне Европе. Геополитичка анализа мора да у свом апарату оперише и појмовима спознавања и динамичних сценарија будућности, чак до 2030 - 50 године. На нашем простору је поред тога реч и о геополитици глобалних играча (*Global Players*).¹⁴⁾

АМЕРИКА, ПЛАНЕТАРНА ГЕОПОЛИТИЧКА «КРОЈАЧНИЦА»

У завршници преговора о Космету јасно је да је и даље пресудни фактор (*prime mover*) Америка, а да су Европа и Русија тек играчи (*players*) у тој геополитичкој игри. Емоције спречавају многе аналитичаре (међу којима већина не поседује довољна знања из геополитике) да у својим промишљањима будућности нашег региона спозају димензије моћи (и силе) САД. Зато је нужно да прецизно дијагностикујемо позицију, моћ и перспективе америчког друштва, ако уопште желимо да се приближимо будућој нашој дугорочној стратегији према САД.

Многи у свету још увек не уочавају трансформацију САД као *хипер - силе, и пост-модерно друштво*, у истинску „земљу - свет“. Уз све критике које стижу на адресу водеће земље света, САД и даље чврсто држе монопол технологије и доминације над финансијама планете. Оне су њен неприкосновени технолошки мотор. Технолошки јаз Америка увећава чак и према развијеним земљама - савезницама. У војна истраживања САД улажу 10 пута више него остали, а годишњи војни буџет никако им не спада испод 600 милијарди долара. Захваљујући „нео - консима“ (*neo conservatives*), Бушовим интелектуалним менторима, Америка „гура“ и даље унилатерализам.

У војном смислу САД данас немају инфраструктуру да могу да делају као империја, јер су и оне укинуле војну обавезу, па им је тешко да изводе *win – win* (две симултане) операције попут оне у Ираку). НАТО је за САД тек реторика. Иначе, стручњаци предвиђају да ће се градити нова верзија НАТО, концентрисана на анти-терористичку борбу и на јаку шпијунажу која би успешно предућивала тероризам.

14) *Global Players* су првенствено велике силе, САД и Русија, као и велике државе са бројним становништвом, попут Кине, Индије, Бразила, Индонезије, итд. Зависно од економског потенцијала (посебно војног), спадају ту делимично и Јапан, Немачка, или ЕУ. Ту су и транс-националне корпорације са економским потенцијалом обрта преко 100 милијарди евра или долара, које имају више од 100 000 запослених, или производне капацитете у више од 100 земаља. Њихова „геополитика“ јесте начин делања широм планете.

САД и Европа се непрестано удаљавају и јаз међу њима се повећава. Ипак, спрам новог моћног планетарног клуба, „Г - 20“, у коме главну улогу играју Кина, Индија, Бразил и Јужна Африка, Америка и Европа остају део истог фронта, па ће и њихове стратегије умногоме морати да остану идентичне и да примењују и даље атлантску солидарност. Европу на то обавезује усвојени модел капитализма из Америке, о чему сведочи и нераскидива веза Комисије у Бриселу и америчке Федералне трговинске комисије, тела која диктирају привредама већине планете.

Но, кроз само коју годину, овај капитализам доживеће ударе какве није нико од експерата могао ни да замисли донедавно. Биће то капитализам који стиже из сиромашног дела света, са сопственом филозофијом експанзије кинеско - индијско-индонезијско - бразилско, можда и јапанског типа капитала.¹⁵⁾

САД су у међувремену и даље несумњиво огледало читавог човечанства, његова научно - технолошка авангарда, али често и његов злочести одраз. Опет, мноштво је доказа о авангардности Америке, нарочито на плану образовања, истраживања, врхунских технологија. Амерички универзитети већ деценијама образују лидере планете, како на друштвеном, тако и на научном и војном плану. САД имају невероватну мрежу од преко 1.640 Универзитета (sic!), са преко 600 000 страних студената (а половина су Азијци). На листи 10 водећих универзитета планете, осим енглеских Оксфорда и Кембриџа, 8 су амерички чланови чувене „Ајви лиг“ универзитетске групације најјачих (Харвард, Беркли, Принстон, Јејл, итд.) *Сасвим је јасно да у САД данас обитава планетарна моћ знања. Тамо се такође непрестано формирају кадрови за светске послове, који представљају планетарну хипер-класу, спремну да обавља задатке моћне хипер - силе у било којој земљи света.* Покушајмо да сажмемо и слику која помаже да се одговори где су све Американци на балканском простору данас? Та Америка која се наоружава све убрзаније, а истом брзином разоружава све земље којима то може да наметне. Војни буџет за 2009 им је преко 650 милијарди долара, што значи да ће премашити сигурно и 700 милијарди, због увек неочекиваних нових трошкова.¹⁶⁾ У Хрватској су Американци заузели све важне позиције по читавом Јадрану, а избили су 1996 и на Дунав код Вуковара. У Босни и Херцеговини

15) Стручњаци тврде како је Кина данас још увек „америчко - европска радионица за просте и мање компликоване индустријске радове, али муњевитом брзином ће домаћити и позицију истинског ривала.“

16) Додајмо и да од 2005, тотал војних трошкова на годишњем нивоу планете је прешао 1.000 милијарди долара, а 2006, 1.204 милијарди долара.

контролишу све, од подземног аеродрома Бихаћ, преко Купреса, до Мајевице.¹⁷⁾ У Македонији држе и Криволак, најважнији важни војни тренажни полигон посткомунистичке Југоисточне Европе. У Црној Гори су засад највише обавештајно присутни, са тенденцијом да трио Ђукановић-Вујановић-Маровић, са ентузијазмом сличним другим экс-комунистичким младим лидерима пропале Југославије, горљиво ставе своје територије, пре свега Боку Которску, на услугу Вашингтону. У Бугарској су се већ уселили у значајне војне базе, У Румунији су заузели све што им је требало, па контролишу и Дунав и Црно море. У Мађарској су такође у позицији потпуног геостратегијског господара нашег северног суседа. У Албанији су са симпатијама годинама посматрали како Бен Ладен обучава своје божје ратнике „Ал Каиде“, у јединој европској земљи чланици Исламске конференције. У Албанији САД држе под контролом сваку важну коту ових врлети и полицајише, заједно са Енглезима, На Космету држе базу „Бондстил“. Истовремено рачунају, заједно са војницима из Албаније, дугорочно, на значајан број помоћних бораца у планираним локалним сукобима ниског интензитета Балкана и Југоисточне Европе.¹⁸⁾

И, да подсетимо: и 1999, када је на Србе и све друге грађане Србије нештедимце бацан *осиромашени уранијум*, слично *оранж-агенсу* који је бацан на Вијетнамце Шездесетих година, наша земља је била потпуно опкољена суседима које нисмо могли да убројимо ни у нетралне, а камо ли у добре комшије. Преко свих граница, без изузетка, слободно су долетали авиони НАТО - пакта да изручују уранијумске товаре(и ко зна још каква хемијска достигнућа недозвољених, а од Американаца увек радо коришћених недозвољених оружја).¹⁹⁾ Два и по месеца бацали су преко 30 000 тона експлозива из авиона и са бродова, претежно поменуте уранијумске бомбе. А на Космету су готово 100% гађали овим недозвољеним оружјем. (Притом не гађају Милошевића и његову екипу,

17) Супруга генсека НАТО пакта почетком рата у Бих, Немца Вернера, била је почасни гост на паради генерала Дудаковића у Бихаћу 1995, поводом годишњице Хомеинија, на којој су доминирали муџахедини из муслиманских земаља. Недељник „Шпигел“ је забележио њено одушевљење виђеним: *«Да је мој Вернер жив, био би срећан што се његов идеје остварују»*.

18) Иако экс-Југославија није била сателит СССР - а, ипак се у стратегијским проигравањима у САД и на Западу генерално, Србија убацује у ту корпу обавезно. Пример су инсцениране анти герилске градске борбе увежбаване у бази Лежен (Lejeune) у САД. Натписи у фирираном побуњеном граду нису на арапском, већ на ћирилицы. Баш као и што су амерички пилоти над Босном, још 1994, Србе означавали као непријатеље.

19) Нема шале са савременим геополитичким лудацима. Када вама вођа немачких Зелених, Јоска Фишер, запрети, почетком 1999, бомбардовањем бомбардерима Б-52, па се то потом и оствари, а зна се да ти авиони носе *Depleted Uranium* бомбе, онда је то озбиљно стање.

већ незаштитен народ без склоништа, док је Милошевић тек бледи изговор за извршење ових армагедонских потеза намењених Србима.)

Аутор у прочеље ове анализе ставља и *необориву, зацементирану геостратегијску чињеницу овог простора - базу Бондстил, посађену у метар тачно на тзв. стратегијској Цвијићевој линији.*

И 1999, а нарочито сада, *Србија се налази у вишеструком стратегијском непријатељском прстену.* Позиција нам је гора од израелске, јер Израелци имају своју Америку, па издржавају између 250 милиона Арапа. А Србија нема своје Русе!

БОНДСТИЛ НА „ЦВИЈИЋЕВОЈ ЛИНИЈИ“: НОВА БАЗА ЗА „ОЧУВАЊЕ ДЕМОКРАТИЈЕ“, НАФТЕ И ГАСА

Не могу САД да свуда другде са Ираном буду у крајње затегнутим односима, а да на Југоистоку Европе, током читавог рата у екс-Југославији, толеришу иранско мешање, допремање оружја за муслимане и исламизацију хришћанског простора. Најциничји је то што је за америчку доктрину негде исламизам љути непријатељ, а другде перверзни савезник.

Глобална америчка стратегија, геополитика *«lonely superpower»* мора да се промени, готово из корена. Америка и Запад треба да суспрегну своју вољу „наметања демократије“ западног типа, без поштовања локалних култура и традиција, и игнорисањем *Универзалне декларације УНЕСЦО-а о културној разноликости.*

То је коперникански обрт америчке политике, раван промени њиховог односа према Протоколу из Кјота. Без тога, ма како утопијски звучало Вашингтону, резултата неће бити и свет ће задуго остати поприште бројних крвавих сукоба и хаоса.

У мају 1997. године, у београдском дневнику ”Блиц” сам као ексклузивну вест објавио документе који показују *намере НАТО-а да се инсталира на простору бивше Југославије (пре свега у Хрватској и БиХ), барем до 2003. године.* Потврду ове тенденције и стратегијских планова НАТО-а, аутор чланка добио је и лично, јула 1999, боравком на Космету.

У близини главне комуникације на Космету, између Урошевца и Качаника, НАТО (читај САД) је изводио припремне радове за градњу великог аеродрома. Реч је о војном аеродрому кадром да прима и најтеже војне транспортере, који ће растеретити аеродром Слатину код Приштине, тиме што ће војни део аеродрома бити

премештен на нову локацију. Обим припремних радова који су тада били у току јасно је сугерисао да је заиста реч о аеродрому који ће задовољити захтевне планове НАТО-а.

Чињеница да је НАТО изненађујуће брзо кренуо у градњу војних капацитета, а да још није био успео да стабилизује стање у окупираној српској провинцији, најречитије је говорила о војно-стратегијским плановима најмоћнијег војног савеза планете.

Градњом аеродрома на такозваној *Цвијићевој линији (Валона–Скопље–Косово–Србија до Дунава)*, *Глобални пајкан (Global Cop)*, САД, незадрживо се приближавао свом стратегијском циљу за овај део света. *Нова европска безбедносна архитектура* требало је и Србе да дисциплинује до мере безбедности по комуникацијске, привредне и ине правце који пролазе бившим југо-простором, пре свега Дунавом.

Аеродром код Качаника, и друга војна инфраструктура на Космету, осигуравали су успешно окончање “стабилизовања региона”. Овај циљ је озбиљним стратегијским аналитичарима био савим јасан још 1994. године, када је НАТО почео да користи *Криволак*, бившу базу ЈНА у Македонији, једну од најзначајнијих војних тачака у овом делу Европе. Наш државни и војни *Врх* очито нису умели да се прилагоде новој стратегијској ситуацији у овом делу Европе, нити да предупреду или амортизују бројне неугодне и опасне ударе на нашу државу, а нарочито да избегну рат са НАТО-ом.

Западна алијанса је својим уласком на *Космет*, овладала још једном изузетно важном стратегијском тачком – правцем *Бујановац–бугарска граница*. Реч је о простору од педесетак километара, који се, по речима *Мишела Рукса*, француског географа, “у случају пресецања, не може бранити.” Тако је српска стратегијска позиција опасно даље погоршана.

Такозвани “*војно-технички Споразум*” у Куманову, у јуну 1999, био је симболични понижавајући крај граница које су Срби изборили од времена *Кумановске битке*. *Крај XX века је стигао са неумитним рекомпоновањем српских граница, чијих дугорочних болних историјских последица српска политичка класа, по свему судећи, није била свесна.*

Цвијићева линија је логично интересовање НАТО-а и удар к по њој је био најефикаснији притисак на геостратегијску и војну позицију Срба. Западна алијанса је тиме наставила свој посао у региону - “завршне радове” на *новој европској безбедносној архитектури*.²⁰⁾ Америчка база „*Бондстил*“ је почела да се гради још

20) *Блиц*, 15. јули 1999.

у јуну 1999.²¹⁾ Бондстил омогућује сада ваздушну моћ Америци у оквиру лаке ударне дистанце (*within easy striking distance*) до нафтом богатог Блиског истока и Каспијског мора, као и до Русије. Од Вијетнамског рата ово је највећа изграђена америчка база, са око 7. 000 војника. Градила ју је највећа компанија за градњу америчкој војсци, *Hallyburton's KBR*. Њен генерални директор био је тада Дик Чејни. Занимљив детаљ је писање. дневника *Washington Post*, пише пре бомбардовања Југославије 1999: «*Са растућом крхкошћу Блиског истока, нама ће требати базе и права на прелетање на Балкану, да бисмо заштитилиу нафту Каспијског мора.*»

Руски аналитичар Дмитриј Воскобојников уосталом и сматра да је нафтовод кључни разлог отимања Косова. Ту је предвиђен трансбалкански нафтовод, познат и као АМБО (Албанско- македонско- бугарска нафтна корпорација.). Воскобојников указује на занимљив детаљ тим поводом: АМБО је регистрован у- САД.²²⁾ Његова функција је пренос нафте (од 2011. године) из Капсијског мора, преко луке Бургас у Бугарској, до албанске луке Влера, и коначно бродовима до Источне обале САД. Тај пројекат је започет још 1996. године, у режији енглеске ћерке компаније *Halliburton* (Чејни), *Brown and Root Energy Services*. Пројекције су тада говориле да нафтовод има годишњи промет од 600 милиона долара.

Бондстил је први у ланцу база грађених током ове декаде. Американци су изградили и базе у Мађарској, Бугарској (једна од најзначајнијих), у Босни, Албанији и Македонији. Земља на којој је изграђена база је међутим и даље легално власништво Србије. И налази се у метар тачно смештена на *стратегујској Цвијићевоју линији*.²³⁾

Западна Алијанса је окупирањем Космета, *Трбуха Србије*, како то каже професор М. Радовановић, и физички овладала српском стратегијском жилом куцавицом, на незадрживом путу ка Београду- линијом Бујановац- Бугарска граница, простора од око 50км ваздушне линије.²⁴⁾

21) Вероватно први текст у Европи на ову тему објавио је овај аутор, јула 1999, у београдском „Блицу“. Текст је објављен тек на 7. страни, преполовљен. Ретко ко је у Србији схватао важност овог подухвата у то време.

22) Један од акционара је адвокатска канцеларија «White and Case», у којој је специјални саветник Бил Клинтон.

23) *Цвијићева линија* : Линија Валона- Скопје- Космет- Србија- Дунав. Ова стратегијска линија доживљава ренесансу свог значаја после читавог века неоправданог стратегијског запећка.

24) Пред рат у Југославији, 1991. године, француски географ Мишел Рукс, иначе велики пријатељ шиптарског народа, рекао ми је: « *У случају напада, овај простор се не може бранити* ».

БАЛКАН И ВЕЛИКИ

„На Балкану се производи више историје но што може да се потроши“, рекао је давно лукави, а међу Србима упамћен као подмукли, Винстон Черчил.

Са крајем „гвоздене завесе“ и дислокације Југославије, дошло је до тога да се Запад ангажује овде «да би бајањем отклонио», како каже један писац, «фантоме Балкана». Запад је протеклих година интервенисао и у БиХ, на Косову, у Македонији, па поново на Косову 2008.

Вашингтон је изгурао до краја (прве четвртине ове геополитичке «игранке») крњу независност Косова. Москва подржава Београд против *de jure* независности Косова. Путин користи, наравно, енергетску полуку за развој руског утицаја на Балкану.²⁵⁾ Москва је дискретно, али чврсто иза Придњестровља, отцепљеног од Молдавије, где од 1992 држи 2.500 војника. За Москву је то питање националне безбедности, јер одатле, ако не контролише ову тачку, Русија излаже свој југозападни бок. То је тачка за пројектовање руске силе на Балкан и Црно Море (а Американци су одавно у Кишињеву).²⁶⁾

Очито је да ЕУ и НАТО имају интерес да одржавају јединство чланства, како би убедили Русију да она не би смела да одржава конфликтна жаришта у Југоисточној Европи. Паралелно, то претпоставља да питање незналачког географског неологизма «Западни Балкан»²⁷⁾ и турско питање треба да буду јасно одвојена.

Косово има више него сиромашан степен конзистентности правне државе. Велика Албанија је на прагу, једини дугорочни,

25) Пример је пројекат нафтовода Бургас-Александропулис, као и Путиново присуство на енергетском самиту у Загребу, 6. јуна 2007.

26) Придњестровље има мање од 5.000 км², тј. 11% Молдавије. Са 800.000 становника (што је 17 одсто молдавског). Игор Смирнов преузима власт пре распада СССР-а и формира „Републику Дњестр“ 1990. Помаже му генерал Лебед, шеф 14. руске армије, како би се супротставио Кишињеву. Режим у Тирастополу, престоници, од 1992, у прекиду ватре, је „*de facto* Држава“.

27) Приклањање појму Западни Балкан, је прихватање геополитичке кованице «фришког» датума, рођене у бриселско-вашингтонским think tank екипама, а потом пуштена у политички погон, првенствено преко лидера ЕУ, попут Солане. Треба се зато у међународној комуникацији држати појма Југоисточна Европа, јер пристајање на «Западни Балкан» је научно нетачно, у истом фронту претходних термина којима је вођена лингвистичка герила против Србије. Тако појам Бошњак у редукованом значењу обухвата само Муслимане, ретко Хрвате, и никад Србе. Појам Косовар значи искључиво Албанци, никако и Срби. У Хагу су измислили за преводилачке потребе ненаучни термин БХС-језика: бошњачко-хрватско-српски (sic!). А гео-неологизам Западни Балкан Хрвати презиру, јер себе и не виде на Балкану.

озбиљни, искрени програм раније прокламованих и других „Великих“ држава на Балкану. Косовско признање је поклон Америке младој нацији, савезници Вашингтона.

Србија је ослона тачка једне „балканске политике“ целине. И на Балкану користи Москва као оруђе утицаја енергију, „геополитику цеви“. То је подршка активној стратегији утицаја у централној Европи. Логично је из свега питање: *не крије ли се иза овога ипак неки крупнији договор Русије и Америке, о подели интереса, преко нафте и гаса?* У Србији и на Балкану, енергетски улози имају стратегијску димензију и геополитички домашјај. Русија жели да постане атрактивни партнер за земље региона и њена « велика стратегија» прети јединству Европе и њеној енергетској безбедности, тврде у Бриселу. Као последица, будућа европска енергетска политика не може да се ограничи на борбу против загревања планете. а питање слободног приступа ресурсима је суштинско.

Балкан је поново, на почетку новог миленијума, геополитички чвор Европе. Срби, пре свега, јер на леђима своје мале земље осећају и америчке и руске интересе. Сједињене државе су и даље главна планетарна економско- политичка сила, иако нагрижена својом погрешном спољнополитичком доктрином, пуна елемената неоколонијалистичког.

С друге стране, Русија доживљава невероватан економски и политички узмах, и извесно је да се она враћа међу одлучујуће факторе светске безбедности.

Србија се налази између ова два цина, на својој добропознатој историјској позицији раскрснице, једног пута ка различитим стратегијским директрисама. За прелазак преко српске територије (укључујући и Косово) предвиђено је да прођу гасоводи и нафтоводи. Од резултата ових великих радова која се налази у завршници, зависиће и нова безбедносна архитектура и геометрија Југоисточне Европе.

Српска политичка класа налази се у том простору и времену без јасне стратегије, без визија будућности за свој народ и земљу, распета између два табора, про-западног и про-руског.

И неспособна да пронађе опцију која би јој омогућила успешну сарадњу и са Европом и Америком, и са Русијом, што је једини безбедни пут ка будућности.

ЈОШ ЈЕДНА АЛБАНСКА ДРЖАВА НА ЈУГОИСТОКУ ЕВРОПЕ

«Осећам да сам се вратила кући. Ово је најзад наше», озарено је изговорила млада докторка из Тиране, док смо улазили у Приштину, јула 1999, аутомобилом француске телевизије. Један члан екипе, њен момак, јој је презриво одвратио: «*Шта ваше, да није било наше војске, никада то не би било ваше!*» У овом дијалогу смештена је читава геополитичка драма региона и све истине протеклих година. Албанка из Албаније изразила је обичним и искреним речима стогодишњи геополитички циљ једног народа који живи у две земље.

Да кажем одмах, болно, али потпуно свесно - Космет је предат Албанцима и то је иреверзибилан процес - барем у наредних 10-20 година. Осим ако у међувремену не избије нови сукоб између два (а вероватно и више) локална народа.

Последњи историјски *српски моментум* исцурео је узалудно почетком Деведесетих протеклог столећа, када је Милошевић имао изванредну и прилично лаку прилику да се територија Космета подели и разреше стогодишње геостратегијске главобоље српске државе на овом свом делу. Солуција је била позната још из времена покушаја Добрице Ћосића Седамдесетих. Моје виђење решења било је неповољније за Србе од својевремено Ћосићевог, али из перспективе српске очајне позиције 2008, знатно корисније. Око 70% територије Јужне српске покрајине требало је жртвовати по блискоисточном принципу *територије за мир*. Србија није имала довољно видовиту политичку елиту (али ни народ у квантитативном смислу) и остаје на крају без ичега.

Живимо у балканском региону у коме се, како то крсте стратегијски *think tank* тимови у Америци, такође рађа *ново стратегијско окружење (the new strategic environment)*. У питању је кројење *нове безбедносне архитектуре и геометрије Балкана*, започето још ратовима у бившој Југославији, а настављено на Космету. *Србија, Македонија, Бугарска, Румунија, Република Српска* (а почетком Деведесетих још и Словачка, која се искобељала из ових клешта), сврстане су у део нашег континента коју сам одавно назвао *економски некорисном зоном Европе*. Ту смо у овим годинама транзиције шутнути у непријатну «стратегијску кашу». Њу одликују социјална безперспективност, економски пакао, културни очај, речју - *цивилизацијској потпалубље Европе*. Наше наведене земље су у најнесношљивијем, најпрљавијем и најрискантијем делу континента,

без реалних изгледа за скори излазак из њега. *Think tank* тимови преко Атлантика (сви до једног наклоњени «коначном решењу албанског проблема» - давању независности другој албанској држави на Балкану), наше проблеме еуфемистички карактеришу. Кажу да наш регион одликује *нестабилност због структурних проблема, узбуркане мањине, канцер корупције, све већи криминалитет друштва*. Додао бих уз то и кашњење наших економија за 20-30 година у односу на Европу и Америку. То су друштва у којима млади имају само један циљ - домоћи се визе и потом и пасоша неке од земаља ЕУ, или САД.

У Европи Двадесет седморице говори се о «*Европи са две брзине*», чак и тамо има разлика у ритму напредовања и економског благостања. Ми смо овде у *четвртој Европи*, којој је још натоварен и проблем Космета и албанских ревандикација у Македонији, као део јединственог циља Албанаца са обеју страна Проклетија-Велике Албаније.

Једна од најутицајнијих (и најопаснијих по суверенитет земаља) НВО, *Међународна кризна група*, веома тачно је у свом извештају из 2000. године дијагностиковала те албанске циљеве.

«*Косовски Албанци немају ни најмање интерес у 'суштинској аутономији' као крајњој тачки њиховог односа са Србијом. Они су у убеђењу да међународна заједница има обавезу - неки тврде како верују да им је то било обећано - да трансформише оно што они сматрају de facto независношћу коју сада уживају од Србије, у де јуре независност кроз неколико година. Ако би косовски Албанци закључили да је ово немогуће, њихово понашање према међународној мисији на Косову суштински би се изменило.*»²⁸⁾

Ранд корпорација у једној студији реализованој са грчком фондацијом Кокалис, закључује чак: «*Аутономија се не показује као трајно решење косовског проблема. Само-опредељење је могуће у складу са теритоирјалним интегритетом суседа*». Полако навикавају регион и пре свега Србе (а потом и Македонце, у каснијој фази) на могућност стварања «*палестинског проблема у Европи*», не буде ли се Албанцима дала пуна независност.²⁹⁾

28) Зато је Финац Ахтисари, годинама шеф Међународне кризне групе, и добио Нобелову награду 2008. Успешно је водио Албанце са Косова у независност, од 1999.

29) Кад год чинимо било који потез као држава, знамо да је велика геополитичка лисица Збигњев Бжежински, већ одавно дефинисао, амерички јасно, америчке геополитичке циљеве. А они увек имају утицаја на све друге, па и на Србе. Каже Бжежински: „Три велика геополитичка императива су овако резимирана: избећи сударе међу вазалима и држати их у стању зависности која оправдава њихову безбедност; неговати послушност заштићених субјеката; спречавати варваре да формирају офанзивне савезе“.

Потпуно игноришу, универзитетски кадрови и стручњаци који морају да поседују историјско познавање Балкана, Космета, Србије, Македоније, *геополитички нонсенс о другој албанској држави*. Балкан остаје резервоар будућих експлозија и Сједињене државе ће бити највећи кривац. Можда они то и чине ради одржавања перманентне кризе и тињајућих сукоба ?

Многи од аналитичара (чак и грчки) убеђени су у «позитивну и конструктивну улогу албанске државе и Тиране протеклих година». Хтели би да нас убеди у прилично детињасту тезу како Тирана не жели Велику Албанију. А очигледно је у питању исти народ, са истом историјском тежњом и потребом за територијално ширење. Кажу амерички и други геостратези како су у Тирани одбили идеју «Велике Албаније». ³⁰⁾ Иначе је та «врло конструктивна миротворна Тирана која се одрекла Велике Албаније» сместа признала Тачијеву привремену владу после Рамбујеа 1998. године. ³¹⁾

Американци су се из неких својих разлога одлучили да стратегијски типују првенствено на Албанце из Тиране и Македоније, као и на оне са Космета. Зато дискретно охрабрују и паралелни албански универзитет и школство у Македонији за већ готово 35 одсто Албанаца. Никад не треба сметнути с ума оно што се догодило на Космету и у Македонији. Од после Другог светског рата, демографија је била отворено у служби политике. Тако су *отвореном политичком демографијом* више него удвостручили популацију, која је есенцијални елемент њихове експанзионистичке политике у региону. Таквог преседана нема другде у свету, ма како албански интелектуалци нападали и тумачили овај феномен. ³²⁾

30) Вероватно су због тога на хиљаде тона оружја и муниције годинама ушприцавани преко Проклетија у српску покрајину и Македонију. То је снимала још 1993. као документарца и једна америчка екипа CBS телевизије, јер је за њих био врло романтичан пут на мазгама натовареним кинеским «калашњиковима» на путу за Македонију и Космет.

31) Нагласићу и доказане анализе и тврдње једног од највећих светских стручњака за анти-тероризам и борбу против исламизма, Јосефа Боданског. Човек који ради за републиканце у Конгресу показао је у коликој мери су Ал-Каида и Усама бен Ладен, као и Иранци, били дубоко присутни у Албанији свих година рата у Босни и потом на Космету. Албанска држава, чланица Исламске лиге, удомила је најстрашније непријатеље хришћанства да покушају да прошире сферу борбеног ислама усред Европе. То су помогли својим не-реаговањем и Американци, и Европа. Логично је што сада дрхте по свим својим градовима.

32) Аутору је ову тезу у два наврата потврдио и један од највећих светских географа и геополитичара, Ив Лакост.

ПОЧЕТАК РЕСУРСНИХ РАТОВА И ПОДЕЛА РЕСУРСА НА КОСМЕТУ

Наша епоха управо ствара нове мапе међународне безбедности, засноване на демографским, економским и еколошким факторима . Улазимо у доба оружаних међудржавних сукоба због виталних ресурса као што су вода, шуме, плодне оранице, енергенти. Многи стручњаци за геополитику помињу предстојеће сукобе, због блискоисточне нафте, или гаса и нафте “глобалног Балкана” у Азији, али и због хране. У “ресурсне ратове” срља човечанство због алавости најбогатијих.

Европа је све забринутија за обезбеђивање гаса и нафте за своје индустрије, јер је најближи извор у Русији, која не припада ЕУ. О тој забринутости недавно пише и Џејми Шеа: *„Енергетска безбедност је тема од стратегијске важности. Она има четири димензије које се разликују, иако су повезане: зависност од увоза нафте и природног гаса; рањивост енергетских инфраструктура; климатске промене; будућност нуклеарне енергије.. Најпре треба бити свестан узбурканости тржишта енергије изазване претераном потражњом над понудом... Америчко министарство за енергију предвиђа повећање светске потрошње нафте које ће прећи са 80 милиона барела дневно у 2003, на 118 у 2030. години. Последице ове еволуције на цене су неизвесне. (2006 International Energy Outlook) . Велика промена се десила у производњи и држању резерви нафте, прелазећи са међународних нафтних асоцијација на националне нафтне корпорације. Почетком ‘70, прве су контролисале 80% резерви и производње, а друге су се задовољавале са 20% остатка. Данас је расподела готово обрнута. 75% нафтних резерви налазе се у регионима који су сада затворени за међународна инвестирања! Из тога произилази да уместо транспарентних тржишта која су уређена трговинским разлозима, прешло се на споразуме државе са државом који имплицирају политичке концесије и интересе без везе са тржиштем.*

За разлику од нафте, која може да се размењује светски, трговина гасом је најчешће регионална, пошто зависи углавном од регионалних мрежа гасовода. (Паралелно, природни течни гас је индустрија у порасту, која ће изазвати појаву све више „супер-метанаца“, бродова за течни гас који шпартају отвореним морем које постаје нова круцијална зона енергетске безбедности. Европа већ огромно зависи од руског природног гаса: предвиђа се да њен увоз,

актуелно у висини од 40%, порасте на 60% током 15 наредних година. (Централна и Источна Европа зависе 80% од руског гаса.)

Процењује се да ће и Северна Америка једнако постати јасни увозник природног гаса у блиској будућности. Ми ћемо се суочити са тржиштима енергије која су мање отворена и транспарентна. Енергетска безбедност постајаће све више важна у новој геополитици која се указује на обзорју света. “³³⁾

Што се нашег терена тиче, Војводину и Космет морамо да посматрамо и из угла ресурсних ратова. За већину из политичке елите, то је *terra incognita*, јер им недостају знања (и интересовања) за геополитичко поимање Србије и њених виталних дугорочних интереса.

Оголимо проблеме у потпуности. Војводина је житница чија ће вредност расти наредних деценија на светском тржишту све траженије хране. Она је већ одавно планирана мета, која треба да се потпуно истргне из контроле државе Србије, а потом добије дириговану будућност. Треба да производи знатно више хране него сада. О томе ће одлучивати други, они за које ће се храна производити.

Космет, загађен и «обогаћен» осиромашеним уранијумом, има угља за 17 векова и нешто руда по Трепчи. Угаљ је примамљив и јефтино окупирани извор енергије. Космет зато мора да буде отет Србији.

Најболније питање Србије - Космет, јесте најозбиљнији и најопаснији проблем Југоистока Европе, и ова стогодишња геополитичка мука нужно треба да се посматра *«крз својеврсну логику и замајац који се котрља од југословенске заблуде после Првог светског рата, до данас,»* (проф. др. Милован Радовановић)

Да ли ће Србија на крају капитулирати пред плановима да је редукују на систем еуро-региона формално обједињених у државно-политичку целину, *уз коначни резултат - географско редуковање Србије на њену пред-кумановску површину?*

Познаваоци ових радова одавно виде да ће Срби, данас већ демографски најстарији народ у Европи, *постати један од конститутивних народа у својој матичној земљи.*

Како је написао проф. Радовановић недавно, *«прошла су у неповрат времена и Велике и Мале Антанте, и Централних сила, и скупог руског покровитељства, и ратних савезништава, када*

33) Портпарол НАТО за време бомбардовања Србије 1999, узнапредовао је у међувремену, захваљујући гомили лажи и недопустивих манипулација међународним јавним мњењем. НАТО га је наградио функцијом директора политичког планирања у Међународном секретаријату Алијансе у Бриселу. Видети: Jamie Shea, *La sécurité énergétique; une nouvelle mission pour l'OTAN ? Défense nationale et sécurité collective*, novembre 2007.

се Србија дичила славом силе победнице, плаћеног, додуше, једном четвртином своје виталне снаге и генетског потенцијала. Некадашња Двојна монархија, уз моћну немачку залеђину, сливену са галским регионом у стожер европске интеграције, одлучиваће о политичкој судбини српског народа на неком конгресу - Берлинском, Бечком, Париском - свеједно, уз увек дејствујући британски цинизам и растући амерички нео-империјализам, чија је НАТО Алијанса буквално пломбирала Србију, а и читав Балкан.»³⁴⁾

Албанци су доласком КФОР-а, јуна 1999, почели да врше снажне и систематичне операције притисака на српски и друге народе на Космету, са циљем *дефинитивног учвршћивања компактне албанске нације*. Резултат су бројне срушене православне цркве и манастири, многи од непроцењиве уметничке вредности као баштина човечанства. Попаљена су села, побијени и протерани људи. То су срамни резултати УН-а, који међународну заједницу заувек оптерећују за бројне форме напада на основна људска права хришћанског становништва и њихово духовно хришћанско наслеђе. Речју, готово да је окончано етничко чишћење и то је *иреверзибилан и непоправљив процес*.

Политичка класа Србије за све ово време није изнедрила никакве реалне политичке могућности за преокрет процеса у коме, јасно је свима, *читава међународна заједница подржава одвајање дела територије Србије у независни ентитет*. Од ламентирања и самозаваравања нема вајде и треба храбро извући максимум из стратегијског минимума који је Србији на овом простору намењен.

Србија спада у ресурсно сиромашније делове Европе. Уз то Србија и на плану ресурса трпи погубну делатност сопствене политичке класе као ауто-субверзивног елемента. Најзначајније полиметалично лежиште Европе налази се у Борском и Мајданпечком басену. Бакар, злато, платина, молибден, а као производ и магнетит, могу се доказано експлоатисати барем наредних 50 година. Стручњаци тврде да су те резерве веће него све оно што је експлоатисано претходних 75 година.

Суштинско питање КиМ-а није толико сама *територија*, коју су Албанци вишедеценијским дисциплинованим демографским напорима у националистичке сврхе практично преотели. *Драгоцени и витални национални ресурси су само средиште косметског историјског проблема*. Витални енергетски басен су Обилић и остали косовски рудници, попут Трепче. Рудне резерве Србије у огромном делу налазе се на Космету. Угаљ, манган, цинк, и друге руде, као и највреднија изворишта воде (попут Сиринићке жупе,

34) Писмо аутору, 2007. године.

око Штрпца, и других изворишта на Космету, које одликује буквално највиши светски квалитет), представљају сировинску основу српске будућности. Признајмо - и будућности Албанаца на Космету.³⁵⁾

Процене експерата су да ће «угаљ у Шумадији, у Колубарском басену, бити исцрпен за само 35 наредних година, док је у Обилићу то богатство утврђено за наредних 17 столећа експлоатације» (инг. Јован Мандић). Не заборавимо - чак 80% свих природних ресурса, од угља до разних руда, налази се на Космету и јасно је колики ће то удар бити за будућност Србије, ако дозволи да јој се све то и буквално отме.

Грађани Србије поседују тапије на земљиште и руднике на Космету из предкомунистичког доба. Том чињеницом огромно се повећавају шансе грађана за повраћај имовине, наспрам заинтересованих бројних мултинационалки, када о томе међународна заједница буде ускоро одлучивала.

У свету са све мање ресурса, ниједна нација на планети не одриче их се добровољно, па свакако то не сме да учини ни политичка класа Србије. И Палестинци и Израелци, и многи други народи планете, дуги низ година воде заправо спорове и ратове због поделе изворишта воде, или других ресурса.

Још један недовољно познат важан детаљ: грађани Србије данас отплаћују милијарде долара кредита, подигнутих код америчких банака почетком Осамдесетих на име изградње Космета. О томе такође ћуте и међународне институције, и албански лидери, али и српска политичка класа, а овај баласт на слабашним леђима носе Србија и њени грађани. Фер договор Србије и Албанаца једино је трајно решење, на ползу обеју заједница и њихових поколења.

ГЕОПОЛИТИКА ЕВРОПСКОГ И КОСОВСКОГ ХРИШЋАНСТВА

Наспрам зилотски настројених припадника, теоретичара и активисте хришћанских цркава, усуђујем се да уђем у област вере тек из геополитичког ракурса, без икаквог залажења у чисту догму.

Рикард Барић из Сплита је, на пример, својом луцидношћу осетио „ да ће се Русија појавити као финални власник читаве славенске хипотеке прошлости и основати један носиви дијалог

35) Рудно богатство Космета привлачило је, подсетимо, и Трећи Рајх током Другог светског рата, и исто тако привлачи светски капитал данас.

невиђених повијесних димензија.³⁶⁾ Реч је о још увек невидљивим процесима глобалних димензија на пољу сарадње хришћанских цркава.

Један од великих задатака путиновске Русије на путу коначног опоравка и досезања и претицања највиших геополитичких домета империјалне Русије, јесте питање хришћанске вере.

У европским круговима воде се годинама жестоке борбе за хришћански идентитет Европе, који оспоравају посланици левих странака у ЕП. Најжешћи поборници су Пољаци, који настоје да се у Уставу Европе јасно назначи значај хришћанства за наш континент.

Паралелно са овим процесом, трају дискретни стални контакти хришћанских цркава, пре свега Ватикана и Руске Православне цркве, уз учешће Васељенске Патријаршије. Реч је о заједничкој свести да се хришћанске цркве у овом столећу приближе и тако ојачају свој фронт наспрам надирућег ислама. Москва и Ватикан су на том путу, који је мучан, на њему се често застајкује, али је пут ипак јасан.

Шта би могле да буду, у догледној будућности, велике промене у и даље разједињеној хришћанској цркви? Његова Светост, Папа Бенедикт 16, је познати заговорник приближавања православцима. Познаваоци овог питања чак тврде како је Свети Отац свестан дубоке кризе свог клера и види православну литургију као духовни спас. Православци истовремено треба да прихвате јединствени календар (тј. да Божић славе 24. децембра). Папа ће онда комотније моћи да буде свехришћански *primus inter pares*.

LITERATURA

- R. CHASE, E. HILL, P. KENNEDY, The Pivotal States, A New Framework for U.S. Policy in the Developing World, W.W. Norton comp., London, 1999.
- Centre for Educational Research and Innovation (CERI), Schooling for Tomorrow: Trends and Scenarios, CERI/OECD, Paris, 2000.
- I.O.LESSER& F.S.LARRABIE&M.ZANINI & K.VLACHOS-DENGLER, Greece's New Politics, RAND, 2000.
- Patrick VIVERET, Reconsidérer la Richesse, éditions de l'Aube, janvier 2002, на захтев Гија Аскоеа (Guy Hascoët) државног секретара за солидарну економију
- Владимир ИЛИЋ, Фамилија, Конрас, Београд, 2002.
- « АТТАС: qui sont ses adhérents ? », Le fil d'Ariane, mai 2002.
- Bernard CASSEN, « On the Attack », New Left Review, n° 19, janvier-février 2003.

36) Видети: НИИ, Писма читалаца, септембар 2008.

M. PIANTA & F. SILVA, « Parallel Summits of Global Civil Society : An Update », Global Civil Society 2003, Oxford, Oxford University Press, 2003.

D. CARIBONI, « World Social Forum : Latin America's Poorest Activists Stay Home », <http://ipsnews.net>, 15 janvier 2004.

Eddy FOUGIER , Altermondialisme. Le nouveau mouvement d'émancipation ?, Lignes de repères, Paris, nov. 2004.

3. ПЕТРОВИЋ- ПИРОЋАНАЦ, Мали појмовник геополитике, Институт за политичке студије, Центар „Југоисток“, Београд, 2004.

Милован РАДОВАНОВИЋ, Косово и Метохија у Републици Србији и Западном Балкану, Mnemosyne, Београд, 2005.

Владимир ИЛИЋ, Империја, Конрас, Београд, 2007.

РЕЗИМЕ

Аутор најпре врши анализу геостратегијске ситуације света и Европе, тзв. чинилаца еволуције планете, на крају 2008. године. Потом детаљном геостратегијском и војном анализом подсећа на последице бомбардовања Србије 1999 године, које су најчешће прећуткиване у анализама политичке класе Србије. У бомбардовању се крију и многи одговори за стратегијску будућност Србије, јер смо у међувремену догурали до прага губитка Космета, што ће имати фаталне последице по национални корпус. Потом аутор залази у компаративну анализу српског политичког фенотипа суоченог са надирућим циничним неолиберализмом, који политичкој класи Србије намећу избор за будућност.

У последњем делу есеја, аутор сачињава репертоар задатака и могућих оријентација српске политике која доброно касни за све убрзанијим светом.

Кључне речи: неолиберални капитализам, алтердемократија, алтермондијализам, енергетски и безбедносни кишобран, безбедносна архитектура, одрживи развој, државна управа, државни патриотизам, ГМО, економска обавештајност, подунавска оријентација, стратегијска геометрија постхладноратовља, интелигентна оружја.

RESUME

L'auteur analyse d'abord la situation géostratégique du monde et de l'Europe; des soi-disants facteurs de l'évolution de la planète, à la fin de 2008. Ensuite, par une analyse géostratégique et militaire détaillée l'auteur nous rappelle-t-il les conséquences des bombardements de la Serbie en 1999, qui sont la plupart de temps ignorées dans des analyses

de la classe politique en Serbie. Dans le fait des bombardements se cachent de nombreuses réponses concernant l'avenir stratégique de la Serbie, puisque nous nous sommes approchés du moment de la perte de Kosovo et Métochie, ce qui aura des conséquences fatales qui imposent des choix pour l'avenir.

L'auteur entre ensuite dans l'analyse comparative du « feno-type politique serbe confronté au néolibéralisme cynique.

Dans la partie finale l'auteur compose un répertoire de devoirs et de possibles orientations de la politique serbe, qui est de plus en plus en retard par rapport au monde accéléré.

Mots-clés: capitalisme néolibéral, alterdémocratie, altermondialisme, parapluie énergétique et sécuritaire, architecture sécuritaire, développement durable, gestion d'Etat, patriotisme d'Etat, OG M, renseignement économique, orientation danubienne, géometrie stratégique d'après la guerre froide, armements intelligents.